

هوایم

آیین رستگاری

مصاحبات

قدس سرافراز

حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسن حسینی طهرانی

بالبعضی از اصدا فداء در رابطه با سیر و سلوک الی الله

مقدمه و توضیح: سید محمد حسن حسینی طهرانی

حسینی طهرانی، سید محمد حسین، ۱۳۴۵ - ۱۴۱۶ ق.	
آیین رستگاری / سید محمد حسین حسینی طهرانی؛ با مقدمه و تصحیح سید محمد محسن حسینی طهرانی. - قم: مکتب وحی، ۱۴۳۲ ق = ۱۳۹۰.	
۲۱۵ ص.	
۴۵۰۰۰ ریال:	
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.	
کتابنامه به صورت زیر نویس.	
۱. آداب طریقت. ۲. رستگاری (اسلام). ۳. عارفان. ۴. اخلاق عرفانی. ۵. تصوف. الف. حسینی طهرانی، سید محمد محسن.	
مصحح. ب. عنوان	
۲۹۷/۸۴	BP۲۸۸/۳/ح ۵۱۹
	۱۳۹۰
۱۹۵۴۸۹۴	کتابخانه ملی ایران

آیین رستگاری

مؤلف: علامه حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی

ناشر: مکتب وحی / طهران

نوبت چاپ: اول / ۱۴۳۲ ه. ق، ۱۳۹۰ ه. ش

چاپ: کاتبان کویر

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

تعداد: ۳۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۱۲-۱۵-۲

حق چاپ محفوظ است

تلفن: ۰۲۵۱-۲۸۵۴۲۶۳-۴

www.maktabevahy.org

info@maktabevahy.org

فهرست مطالب و موضوعات آیین رستگاری

صفحه	عنوان
۱۵-۲۱	مقدمه
	جلسه اول:
	منظور و مقصود پروردگار از خلقت انسان
۲۳-۵۰	
۲۶	علت عدم وصول به کمالات توحیدی عمل نکردن است
۲۷	عالی ترین مرتبی و معلم بشریت حضرت رسول و امیرالمؤمنین و اولاد او علیهم السلام هستند
۲۷	رسول خدا فرمود: «کسی که دو روزش یکسان باشد مغبون است»
۲۹	در مکتب توحید مقصد خداست و زاد و راحله، توکل و استعانت از اوست
۳۰	یکی از نتایج سلوک الی الله زدوده شدن غلّ و غش و کدورت های باطنی است
۳۱	از بهترین ارمغان های سلوک الی الله بی تعلقی و آسودگی خاطر و خیال است
۳۳	برای وصول به مقصود باید کار و تلاش نمود
۳۴	اعتماد به نفس در مقابل اعتماد به خدا، اعتماد به بت است
۳۵	زندانی بودن ابناء دنیا در توهمات و تخیلات فاسد و باطل
۳۶	امیرالمؤمنین علیه السلام: «قیمه کُلّ امری ما یُحْسِنُه»
۳۸	نگاهی اجمالی به سرگذشت جنگ بدر و کفار اسیر شده
۳۹	اخبار غیبی رسول خدا به عمویش عباس در پرداخت فدیة

- سالك نبايد فكر خود را در امور جزئى و كوچك متوقف نمايد ۴۰
- بايد راه خدا را با اختيار و مجاهده طى نمود ۴۱
- پادشاهى و اقتدار فقط از آن پروردگار است و او بر همه چيز تواناست ۴۳
- التجاء و ابتهال سالك به حضرت پروردگار ۴۴
- اقرار و اعتراف سالك به عجز و ناتوانى خویش و بى نهايتى ذات حضرت حق ۴۵
- حكاييت زيباى بهلول و هارون ۴۷
- درخواست به فعليت رسيدن استعدادات از حضرت پروردگار ۴۸

جلسه دوم: براى رسيدن به خدا بايد از هر چه غير خداست چشم پوشيد

۷۶ - ۵۱

- بايد در راه خدا با همت بلند گام نهاد ۵۴
- سالك بايد همه كارهاى خود را براى خدا انجام دهد ۵۴
- اسلام آوردن مرتاض به دست امام صادق عليه السلام ۵۵
- سالك بايد اختيارش را به خدا واگذارد و براى خدا كار كند ۵۷
- كلام اميرالمؤمنين عليه السلام در تقسيم عبادت كندگان به سه دسته ۵۸
- حكاييت مرحوم قاضى و ميرزا ابراهيم عرب در كار شط ۵۹
- انسان خواب خوبديد يا نديد نبايد دنبالش برود ۶۱
- از اول سلوك تا آخر سلوك نبايد سالك غير خدا را ببيند ۶۲
- يکى از علائم صحت طريق ميل به عالم معنا و تنفر از عالم غرور است ۶۲
- كيفيت تعامل سالك با آداب و رسوم عالم كثرت ۶۳
- اساس مسأله عرفان بر توهم و تخیل و تصنع نمى باشد ۶۴
- يکى از مسائل مهم سير و سلوك، استقامت در طريق و صبر و تحمّل مشکلات است ۶۴
- مشكلات و موانع موجود در سير و سلوك الى الله ۶۵
- حكاييت عرضه كردن حورالعين خود را به علامه طباطبائى در مسجد كوفه ۶۶
- براى رسيدن به خدا بايد همه تعلقات را رها كرد و به سرزنش افراد توجه نكرد ۶۸
- درد سالك درد خداست و تا به خدا نرسد دلش آرام نمى گيرد ۶۹
- سالك نبايد با مردم عوام سر و كله زده و مجادله كند ۷۰
- جمع شدن پرندهگان نزد هدهد و مطالبه سيمرغ ۷۳
- تفسير و تبیین پیرامون حدیث شریف «مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ» ۷۴

جلسه سوم: لزوم کتمان اسرار الهی و آثار سوء کشف سر

۷۷-۱۰۰

- ۸۰ سیر در هر منزل و مرحله‌ای با منزل و مرحله دیگر متفاوت است
- ۸۰ کشف اسرار الهی موجب قهر پروردگار است
- ۸۱ تحریم فواحش مصداقی از غیرت الهی در پنهان نمودن زشتی‌هاست
- ۸۱ اسراری که بین بنده و پروردگار است مختص اوست
- ۸۲ حالات و مدرکات سالک مصداقی از اسرار الهی است
- ۸۳ یکی از ضررهای افشای اسرار بسته شدن راه دیگران است
- ۸۵ یکی دیگر از ضررهای افشای اسرار عجب و خودپسندی است
- ۸۷ در مقام تعلیم نیز امام باقر علیه السلام را عجب و خودپسندی نمی‌گرفت
- ۸۷ پیدا شدن عارضه نسیان و فراموشی در بعضی از بزرگان
- ۸۸ یکی دیگر از ضررهای افشای اسرار محروم شدن از وصول به مقصود است
- ۹۰ قیمت انسان به حقیقت واقعی اوست که مرکز ادراکات معنوی است
- ۹۰ یکی از مصادیق کتمان سر مخفی داشتن حالات و مکاشفات است
- ۹۴ یکی دیگر از مصادیق کتمان سر مخفی نمودن استاد و دستورات و تکالیف سلوکی اوست
- ۹۵ تقاضای افراد وارد شده در سلوک مختلف است
- ۹۷ راه عرفان و لقاء خدا و سلوک بازیچه نیست
- ۹۸ شرک و کفر و نفاق، قلب را ضایع می‌کند
- ۹۹ تکالیف و دستورات الهی، نفس انسان را عوض می‌کند

جلسه چهارم: لزوم متابعت کامل از استاد در سیر و سلوک الی الله

۱۰۱-۱۲۷

- ۱۰۴ یکی از مسائل مهم سیر و سلوک مطیع بودن است
- ۱۰۵ اطاعت یعنی از تبت و خواستن خود بیرون آمدن
- ۱۰۷ بحثی در لزوم تبعیت جاهل از عالم
- ۱۱۱ برخی از شرائط و آداب نمازگزار از دیدگاه استاد
- ۱۱۲ ظواهر اعمال باید با حقیقت توأم باشد
- ۱۱۴ بعضی از مجتهدین بزرگ سابقاً مربی اخلاق بوده‌اند
- ۱۱۴ همه افراد طالب مقامات عرفانی نمی‌باشند

- حدیث قدسی "عَبْدِي أَطْعَنِي حَتَّى أَجْعَلَكَ مِثْلِي" ۱۱۵
- عرفان اختصاص به سجاده و مناجات نیمه‌های شب ندارد ۱۱۶
- سیره و روش پیامبر اکرم و ائمه علیهم السلام در مواجهه با خادمان و زیردستان ۱۱۷
- عبد یعنی کسی که از خودپسندی و خودرایی خارج شده است ۱۱۹
- پیامبر اکرم و ائمه طاهرين همه را دعوت به توحید می‌کردند ۱۲۰
- عَلَتْ وصول سلمان به مقامات عالی‌ه اطاعت محض از رسول خدا بود ۱۲۰
- درس رسول الله درس طهارت و معرفت و اخلاق است ۱۲۲
- شرح صدر از آن کسانی است که سر تسلیم فرود آورده‌اند ۱۲۳
- عده‌ای از افراد سر تسلیم فرود نیاورده و همواره باعث اذیت پیامبر می‌شدند ۱۲۴
- علامه طباطبائی مجسمه شرم و حیا و عصمت و طهارت بودند ۱۲۵
- نهج البلاغه امیرالمؤمنین حاصل «أنا عبد من عبيد محمد» است ۱۲۶

جلسه پنجم: چند رکن مهم در سیر و سلوک الی الله

۱۵۴ - ۱۲۹

۱. صمت و سکوت ۱۳۱
- یکی از راه‌های کنترل قلب، حفظ زبان است ۱۳۲
- تشبیه و تمثیل زیبای مرحوم قاضی از تشویشات قلبی به پردهای حوض ۱۳۳
- تجلیات خدا فقط در سایه آرامش نفس است ۱۳۵
- امیرالمؤمنین علیه السلام: «قلب عاقل جلوی زبانش و قلب جاهل پشت زبانش است» ۱۳۶
- لزوم انس با عیالات و اختلاط با ایشان ۱۳۷
۲. حفظ الصّحة و سلامت مزاج ۱۳۹
۳. عزلت از ابناء دنیا و معاشرت با اولیاء الهی ۱۴۱
- بیرون آمدن از محیط دغدغه و تشویش ۱۴۱
- اهل دنیا انسان را به طرف دنیا می‌کشند ۱۴۲
- لزوم معاشرت با خوبان و اولیاء الهی ۱۴۴
۴. شب زنده‌داری، سهر ۱۴۵
۵. دوام ذکر و یاد خدا ۱۴۶
- انسان باید همیشه به فکر خدا باشد ۱۴۶
- سالک باید ذکرش خدا باشد ۱۴۶

۱۴۷	 حکایت خارکنی که از خداوند درخواست محبت خالصانه نمود
۱۴۹	 در سیر و سلوک باید پله به پله و مرحله به مرحله حرکت نمود
۱۵۰	 فلسفه خلقت شیطان و اعطاء اختیار و تکلیف به انسان
۱۵۰	 ناتمامان افرادی هستند که سفر آنها کامل نشده است
۱۵۲	 در سیر و سلوک باید از افراط پرهیز نمود
۱۵۳	 مرحمت و لطف الهی سبب ورود سالک در سیر و سلوک الی الله است

جلسه ششم: مراقبه و تزکیه و مواظبت در سیر و سلوک

۱۷۷ - ۱۵۵

۱۵۸	 شرح و بیان برخی از دستورات لازم سلوکی
۱۶۰	 مراقبه شدید آیه الله حاج شیخ محمد تقی بهجت فومنی
۱۶۲	 سکوت یکی از دستورات اساسی این راه است
۱۶۳	 شرط اصلی در تأثیر اعمال مراقبه است
۱۶۷	 لزوم قرائت حدیث عنوان بصری هفته‌ای یکی دو بار
۱۶۸	 در میان شاگردان مرحوم قاضی فقط اهل رعایت رستگار شدند
۱۶۹	 آقا شیخ عبدالهادی شیرازی هر شاگرد مرحوم قاضی را به جای دو عادل حساب می‌کرد ...
۱۷۰	 راز و نیازها و عبادات مرحوم قاضی در مسجد سهله
۱۷۰	 راز و نیازها و عبادات پیامبر در غار حراء
۱۷۱	 اسم سالک به خود بستن دردی را دوا نمی‌کند
۱۷۲	 خداوند از اولیاء مقرب خویش نیز حساب می‌کشد
۱۷۲	 کیفیت زیارت امام معصوم و مشاهد مشرفه
۱۷۳	 سالک باید نفس عملش سلوک باشد
۱۷۳	 سالک باید کارهایی را که برای دوستان خدا می‌کند به حساب نیاورد
۱۷۴	 اولین دستور اولیاء الهی به شاگردانشان نماز شب است
۱۷۵	 زیارت و توسل به اولیاء الهی و جدیت در کارها

۱۹۶ - ۱۷۹

فهارس عامه

۲۱۵ - ۱۹۷

فهرست تألیفات

عالم توحید را با فکر پریشان و عقل ناقص و قلب بیمار خویش آغاز نماید. هیئات! بدین لحاظ به حکم عقل اطاعت و متابعت از اوامر و دستورات آنان نه تنها قرار گرفتن در تحت سلطه و حکومت آنان نخواهد بود، که هیچ منافات و تضادی با اختیار و آزادی و انتخاب مسیر آدمی نخواهد داشت و انسان با در نظر گرفتن موقعیت خویش و آینده پیش‌رو و ضعف در شناخت و تشخیص واقع و مصالح خود، به این امر خطیر و حیاتی که سعادت و خسران ابدی را در اقدام و عدم آن در پی خواهد داشت، مبادرت می‌ورزد.

بدین لحاظ با ضرر قاطع اعلان نموده که مکتب عرفان و شناخت حضرت حق نه تنها حق انتخاب و اختیار را برای رهروان و ملتزمان خویش در همه عرصه‌های حیات و مراتب سیر محفوظ می‌دارد، بلکه مطمئن‌ترین و آرامش‌دهنده‌ترین و بهجت و سرور آفرین‌ترین مکتب و مدرسه‌ای است که برای تعالی و ارتقاء روحی بشر می‌توان تصور نمود.

مکتبی که سب و ناسزا، توهین و تهمت، تضییق و فشار، دورویی و نفاق، حُجب و شرمندگی، تجسس و تفرّص، رودربایستی و ثقل، کدورت و ظلمت، تضاد با عقل و منطق و عُرف، سلب اختیار و حرّیت، خستگی و کسالت، پشیمانی و سرزنش، سستی و اهمال در آن راه ندارد و همه سالکین و رهروان آن با طیب خاطر و آرامش ضمیر و اطمینان قلب به سیر و حرکت در آن ادامه می‌دهند.

عرفاء الهی در گفتار و نوشتار خود با ارائه طرح و روش نیکو و تبیین و توضیح سنن تجربه یافته به بیان لوازم و ضروریات این حرکت پرداخته، راه را از چاه، و مسیر را از بیراهه، و نور را از ظلمت، و بیش را از جهالت، و حق را از باطل برای پویندگان آن متمایز نموده‌اند و در کتب و مقالات و رسائل خویش به ذکر نکات حیاتی و موارد لازم الاتّباع سالکین راه خدا اهتمامی بلیغ داشته‌اند و انسان می‌تواند از لایه‌لای مطالب و آثار به جای مانده از اولیای الهی و مربیان نفوس به ضروریات و مایحتاج خویش در

سیر و سلوک الی الله دسترسی پیدا کند و در موارد حیاتی و کلیدی و حیرت و تشکیک از آنان بهره‌مند گردد.

مرحوم علامه آیه الله العظمی عارف کامل و سالک واصل حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی - رضوان الله علیه - از نوادر اولیای الهی و عباد صالحین او است که خود پس از طایّ مراتب سلوک در خدمت استاد اعظم و عارف واصل حضرت علامه طباطبایی - قدس الله سرّه الشریف - و سپس مرحوم عارف بالله و بأمراه حاج شیخ محمد جواد انصاری همدانی - قدس الله سرّه - و در آخر الأمر رحل اقامت و اعتکاف را در عتبه مقدّسه ملکوتیه انسان العین و عین الانسان حضرت حاج سید هاشم حدّاد - روحی فدا - افکند و به سر منزل مقصود واصل گردید و در حریم معبود وفود نمود.

مرحوم علامه طهرانی باوهای فرمود: «وقتی من به محضر حضرت حدّاد رسیدم گمشده خود را پیدا نمودم و همه مطالب و تقاضاها و اُمّیه خویش را در او یافتم.»
مرحوم علامه طهرانی با خصوصیات ویژه خود چون وفور علمی در فنون مختلفه فقه و تفسیر و فلسفه و عرفان نظری و غیره می‌توان رتبه اعلیّت در مرجعیّت و فتوا را برایشان نسبت به جمیع اقران خویش اثبات نمود، و از این جهت به اعتقاد حقیر در زمان ایشان کسی به مانند و مثال او یافت نگردید؛ و از جهت حرکت در سیر قرب حقّ و سلوک الی الله شاگرد و حید و پرورده فرید اساتید خود واقع گردید، چنانچه از مرحوم حدّاد - رضوان الله علیه - شنیدم که فرمود: «من هر چه داشتم به پدرت سید محمد حسین دادم.»

علامه طهرانی که به دستور استاد خود مرحوم حدّاد از نجف به طهران مهاجرت کردند در مسجد قائم به تبلیغ و ترویج و تبیین مبانی شریعت غزّاء و طریقت بیضاء همّت گماردند و با ایراد سخنرانی‌ها و مجالس وعظ به ارشاد و تنویر افکار و قلوب اشتغال ورزیدند.

پس از تحوّل نظام سیاسی به جمهوری مرحوم علامه طهرانی به دستور استاد خویش رحل اقامت به ارض اقدس و عتبه حضرت ثامن الحجج علی بن موسی الرضا علیهما السلام افکندند و تا آخر عمر در آنجا متوطن گشتند، و از برکات انوار روضه منوره فقط خدا می‌داند که چه حاصل و عائدشان گردید.

تا اینکه بر اثر کسالت پارگی پرده شبکیه به طهران آمده و به طبیب حاذق چشم، رفیق شفیق و برادر عزیز ما جناب دکتر حاج سید حمید سجّادی - وفقه الله - مراجعه نمودند.

دکتر سجّادی که در همان ملاقات اول شیفته اخلاق و سلوک ایشان گشته بود پس از انجام عمل چشم خواستار استمرار مراوده و ارتباط با آن رجل الهی گردید و باب ملاقات با ایشان در مشهد و طهران مفتوح شد و مرحوم والد گهگاه به منزل ایشان در طهران می‌رفتند و از مسائل اخلاقی و مبانی عرفانی و سلوک سخن به میان می‌آوردند. تا اینکه بالاخره بنابراین شد که یک دوره از مطالب و نکات ضروری رعایت در سلوک الی الله در طی جلساتی چند برای آقای دکتر سجّادی بیان کنند که این مهم در ضمن پنج جلسه تبیین و تفسیر گردید.^۱

این حقیر باید اعتراف کنم که در این جلسات مرحوم والد - رضوان الله علیه - به نکاتی اشاره دارند که برای خود حقیر موجب شگفتی و اعجاب گردید و الحق باید این جلسات را به عنوان آیین نامه سلوک و رستگاری به حساب آورد. و همه ما باید با دقت و ظرافت به نکات و شاخص‌های این مباحث بذل توجه و عنایت بنمائیم و مطالب مطرح شده را سرلوحه برنامه حیات و سلوک الی الله قرار دهیم.

۱- [قابل ذکر است که چون مرحوم علامه - رضوان الله علیه - در اواخر عمر شریف، روز سوم شوال سنه ۱۴۱۱ ه. ق بحثی شیوا پیرامون مبانی سیر و سلوک الی الله در بین اخلاء روحانی و اصدقاء ایمانی خویش بیان فرمودند که ارتباط وثیقی با این جلسات داشت، به جهت تتمیم و تکمیل جلسات مذکور در انتها قرار گرفت. (محقق)]

کتابی که در مقابل دیدگان خواننده محترم قرار گرفته است سخنان و افاضات یک ولیّ خدا و عارف کامل و مجتهد اعلم و فیلسوف صاحب رأی و نظر و مفسّری قدرتمند و ناقدی بصیر می‌باشد. و بنده بهترین و رساترین عنوانی که جهت تسمیه کتاب به نظرم رسید «آیین رستگاری» بود که برای آن انتخاب نمودم. از خداوند متعال برای روح پرفتوح آن فقید سعید علو درجات و برای خوانندگان توفیق صلاح و سداد را خواستارم.

مشهد مقدّس، اوّل ربیع الثانی ۱۴۳۲

سیّد محمّد محسن حسینی طهرانی

www.ketab.ir